

FERNANDO PESSOA

“GARAIPEN-ODA”

eta

“ITSASOKO ODA”

© Marjinalia Bilduma
Itzulpena: X. Galarreta
1999. urtea (abuztua)
Lege-Gordailua: SS-895/99

GARAIPEN-ODA

Lantegiko lanpara elektriko handiek ematen duten argi mingarriari:
sukarra dut eta idazten ari naiz.

Hortzak marraskatuz idazten dut, basapiztia naizela gauza hauen edertasunarentzat,
arbasoek zeharo ezezagun zituzten gauza hauen edertasunarentzat.

O gurpilak, o engranajeak, r-r-r-r-r-r-r eterna!
Makinismo amorratuen espasmo oldarkor eta geldiarazia!
Amorratuak nigan eta nigandik kanpo,
disekaturik dauzkadan nerbio orotatik,
sentitzeko balio didan guztiaren papila orotatik!
Ezpainak ditut lehor, o gaurko zarata izugarriok,
hurbilegi entzuten dizkizuedalako,
eta burua sutan daukat nire sentsazioak gehiegizko espresioz kantatu nahi
dizkizuedalako,
—o makinok!— zuekiko dudan gehiegizko garaikidetasun hau!

Sukarti eta tropikoetako izadiari bezala motoreei begira
—burdinaz eta suaz eta indarrez egindako tropiko erraldoiak!—,
abesten dut, eta orainaldia abesten dut, eta baita iraganaldia eta etorkizuna ere.
Orainaldia iragan osoa eta etorkizun osoa delako
eta makinaren eta argi elektrikoaren barruan Platon eta Virgilio kausitzen ditudalako
soil-soilik aintzinatea benetakoa izan zelako eta Virgilio eta Platon gizatiarrak izan
zirelako,
eta Alexandro Handiaren puskak —berrogeita hamargarren mendekoak agian—,
ehungarren mendeko Eskiloren burmuinetan sukarra izango zuten atomoak,
transmisio-uhalek eta enbolo eta bolante hauetatik dabilta,
orroaka, karraska, marmarka, zalapartaka, klanka-klanka,
gorputzari soberazko laztanak eginez (arimari, ordea, laztan bakarra).

A, nire burua guztiz adieraztea motore baten antzera!
Goitik behera makina bezalakoa izatea!
Bizitzan zehar arrakastatsu ibiltzea ibilgailurik berrienaren parean!
Guzti honetaz fisikoki nire baitan sartu ahal izatea, bederen,
nire baitakoa guztiz urratzea, zeharo irekitzea barrutik, belaki-antzeko bihurtzea
flora bikain, beltz, artifizial eta asezin honek dituen olio-lurrin eta bero eta ikatz
guztien aurrean!

Dinamika guztietako anaitasuna!
Tren kementsuei darien
burdinazko pirrika kosmopolitan
aktiboki parte hartzen duen amorru nahasia,
itsasontzietako zama-garratzaile-lana,
altzamaien bira lubriko eta motela,
lantegietako jendetza diziplinatua,
eta transmisio-uhalek xuxurla kuasi-isiltsu eta monotonoa!

Ordu europarrak, eraginkorrak, makinismoaren
eta zeregin baliagarrien artean lorakoz lotuta!
Kafetegietan gelditutako hiri handiak,
Kafetegietan —ezereztasun zaratatsuen oasia,
non kristalizatu eta lehiatu egiten diren
Baliozkoaren marmarrak eta keinuak eta Aurrera Doanaren
gurpilak, eta gurpil horztunak eta txardangoak.
Portu eta estazioetako Minerva berri, arimagabea!
Momentuko estatuta duten berotasun berriak!
Gilak burdinazko xaflazkoak irriz ontzioletan arrimatuta,
edo lehor, gorantz, kaietako plano makurretan!
Nazioartekoaz, Atlantikoaz bestaldeko jarduera, *Canadian-Pacific!*
Argiak eta denbora sukartiro galtzea tabernetan, hoteletan,
Longchamp-etan eta Derby-etan eta Ascot-etan,
eta Piccadilli-etan eta Avenues de l'Opera-koetan
nire ariman barrena denak sartuta!

Kaixo, kaleok; kaixo, plazok; kaixo, *la foule!*
Erakusleihen aurrean pasatzen den oro, gelditzen den oro!
Salerosleak; arloteak; gehiegikeriaz ongi jantzitako *escroc*-ak;
klub aristokratikoetako kide nabarmenak;
irudi argal, anbiguoak; famili gurasoak lainotsuki zoriontsuak
eta aitatiarrak poltsikoz poltsiko txalekoa zeharkatzen dien
urrezko katearaino!
Pasatzen den oro, pasatzen den oro eta inoiz pasatzen ez dena!
Ematxarren presentzia gehiegikeriaz nabarmena,
emakume burgestxoen
huskeria interesgarria (eta auskalo zer besterik barrutik!),
ama eta alaba orokorrean,
edozelako asmoz kalean dabilzanak;
poliki pasatzen diren pederasten grazia eme eta faltsua;
eta besterik gabe dotorea den jendea, paseatzen eta beren buruak erakusten
eta barruan arima eta guzti daramatenak!

(A, nola gustatuko litzaidakeen honen guztionen *souteneur*-ra izatea)

Ustelkeria politikoen edertasun mirezgarria,
finantzaketen eta diplomaziaren eskandalu gozoak,
eraso politikoak kaleetan,
eta noizean behin errege-hilketa baten kometa
gaurko Zibilizazioaren zeru arrunt eta zuhurak
Mirariz eta Arrandiaz argitzen dituenak!

Egunkarietako albiste gezurtatuak,
artikulu politikoak ez-egiazkotasunez egiazkoak,
passez-à-la-caisse albisteak, hilketa izugarriak—
bi zutabe, bigarren zutabera pasa direnak!
Tinta tipografikoaren usain freskoa!
Duela gutxi atxikitako kartelak, bustita oraindik!
Viens-de-paraitre horiak, gerriko zuridunak!

Zenbat maite zaituztedan denok, denok, denok,
zenbat maite zaituztedan modu guztietara,
begiekin eta belarriarekin eta usaimenarekin
eta ukimenarekin (zeinen garrantzitsua niretzat zuek ukitzea!)
eta adimenarekin, antena bati eragin diozuen dardara bezala!
A, nola jelosten diren nire zentzumenak zuen kausagatik!

Ongarriak, azala kentzeko lurrin-makinak, nekazaritzaren aurrerapenak!
Nekazaritzako kimika, eta merkataritza ia-ia zientzia bilakatua!
O biajanteen erakusgaiak,
merkataritza-biajanteenak, industriako zaldun ibiltarienak,
lantegien eta bulego lasaien giza-luzakinenak!

O oihalak erakusleihenetan, o manikiak, o azkeneko figurinak!
O denek erosi nahi dituzten salerosgai alferrekoak!
Kaixo, hainbat ataletako biltegi handiak!
Kaixo, piztu ikusi eta desagertzen diren iragarki argitsuak!
Kaixo, egun eraikitzen den guztiori, atzokoa ez-bezalakoa den egungo guztiori!
E, ormigoi armatua, zementuzko morteurua, teknika berriak!
Lorioski hilgarriak diren armamentuen aurrerakadak!
Blindajeak, kanoiak, metrailadoreak, urpekontziak, aireplanoak!
Guztiok maite zaituzte, guztiok, basapiztiaren antzera.
Maite zaituztet karniborotasunez,
perbertsioz eta nire begirada
zuengan biribilkatuz, o gauza handiak, hutsalak, baliagarriak, baliogabeak, ezdeusak,
o gauza txit modernoak,
o nire garaikideak, Unibertsoaren berehalako sistematik
hurbileko forma eta gaur egungoa!
Jainkoari buruzko Errebelazio metaliko eta dinamiko berria!

O lantegiak, o laborategiak, o *music-halls*, o *Luna-Parks*,
o korazatuak, o zubiak, o kai flotagarriak—
nire buru nahasian eta txingartsuan
zuek jabetzen naiz emakume eder batez bezala,
zuek guztiz jabetzen naiz maitatzen ez den, kasualitatez topatzen dugun
eta txit interesgarria iruditzen zaigun emakume eder batez bezala!

E-la-ó, biltegi handietako fatxadak!
E-la-ó, eraikin altuetako igogailuak!
E-la-ó, berrantolakuntza ministerialak!
Parlamentuak, politikak, aurrekontu-kontalariak,
aurrekontu faltsifikatuak!
(Aurrekontu bat zuhaitz bat bezain naturala da
eta parlamentu bat tximeleta bat bezain ederra.)

Kaixo, oroz gaineko axola bizitza honetan,
den-dena bizitza baita, erakusleihenetako harribitxietatik
argizagien eta itsaso zahar eta solemnearen
arteko zubi misterioitsua den gaueraino, kostaldeak
garbitzen dituen eta Platon zinez Platon zenekoan

eta gaur errukiz bat-bera den,
zinezko presentzia zela eta barruan arima zeramala
Aristotelesekin hitz egiten zuen Platon berbera, haren dizipulua
ez zen izango eta!

Ni motore batek birrinduta hil ninteke
edukitako emakumearen emate-sentimendu gozoaz.
Bota nazazue sutegien barrura!
Sar nazazue trenen azpian!
Makila nazazue ontzietan!
Masokismoa manikismoen bitartez!
Sadismoa ez-dakit-nongo modernismoaz eta nitaz eta zarata hutsez!

Aupa, Derby-a irabazi duzun jockey-a,
bi kolorezkoa den zure *cap*-i kosk egitea!

(Hain altua izatea, ezen, ate batetik ere ezin kabitzea!
A, begiratzea sexu-perbertsioa da niretzat!)

E, e, e, katedralok!
Utzidazue burua zuen izkinen aurka apurtzen,
eta altxa nazaten lurretik odoleztaturik
nor naizen inork ez dakiela!

O tranbiak, funikularrak, metropolitanoak,
igurtzi zaitezte nirekin espasmoraino!
Ui, ui, aiaiai!
Jaurki izkidazue barre-algarak aurpegi-aurpegian,
o parrandazalez eta emagalduz jositako ibilgailuak,
o kaleetako jendetza arruntak —ez alaiak ez tristeak— ,
kolore anitzeko ibai izengabea non bainu har dezakedan nik nahi nukeen bezala!

A, zer-nolako bizitza konplexuak, zer-nolako gauzak hauetatik guztiotatik han etxe
inguruetan!

A, jakitea guztien bizitzaz, diru-estuasunez,
nork bere gelan bakarka dituen pentsamenduez
eta inork bera ikusten ez duenean egiten dituen keinuez!
Hori guztiori ez jakitea den-dena ez jakitea da, o amorrua,
o amorrua sukar jelosia eta gose antzekoa
aurpegia maskaltzen didana eta eskuak astintzen dizkidana
krispazio taiugabeetan jendetzen erdi-erdian
suertatzez beteriko kaleetan!

A, eta jende zakar eta zikina, betiere betikoa ematen duena,
hitz gorriak esaten dituen eguneroko hitzak bailiran,
(euren semeak lapurretan ari dira janaridenden aurrean,
eta euren alabak zortzi urterekin —eta hau ederra iruditzen zait eta gustatzen zait—
itxura oneko gizonak masturbatzen dituzte eskaileko begian!)

A aldamiotatik ibiltzen den jendaila eta etxera joaten dena ia gezurrezkoak diren
kalesketan zehar estuasunen eta usteltasunaren poderioz!

Txakurren antzera bizi den gizakion kasta miresgarria,
sistema moral guztien azpitik dagoena,
erlijiorik ez baita berarentzat asmatua izan,
ezta arterik ere,
ez eta ere haiantzako politikaririk!
Zenbat maite zaituztedan denoi, holakoxeak izateagatik,
ez moralik gabeak (hain baxuak nola zareten) ez onak ez gaiztoak,
aurrerakuntza guztietatik urrun,
bizitzaren itsas hondoko fauna miresgarria!

(Nire etxeko baratzeko norian
astoa bueltaka eta bueltaka ari da,
eta munduaren misterioa tamaina berekoa da.
Garbi ezazu izerdia besoaz, pozik ez dagoen langile horrek.
Eguzki-argiak esferen isiltasuna itotzen du
eta denok hil beharra daukagu,
o ilunabarreko pinudi goibelak,
pinudi haietan nire haurtzaroa bai baitzen orain ez-bezalako
beste zerbait...)
Baina, a, berriro ere etengabeko amorrualdi mekanikoa!
Berriro ere autobusen eldarnio asaldagarria.
Eta berriro ere tren guztien barruan —munduko leku guztietakoetan— denbora berera
joatearen amorrua,
momentu honetan aingurak jasotzen dituzten edota portuetatik aldentzen ari diren ontzi
guztietako kareletik agur esatearen amorru horixe,
O burdina, o altzairua, o aluminioa, o burdinazko xafla makurrak!
O portuak, o kaiak, o trenak, o altzamaiak, o atoi-ontziak!

Kaixo, tren-hondamen izugarriak!
Kaixo, meazulo eroriak!
Kaixo, transatlantiko handien naufragio zoragarriak!
Kaixo, e, han-hor-hemengo iraultzak!
Erakunde arteko liskarrak, gerrak, itunak, inbasioak,
zarata, bidegabekeriak, bortxakeriak, eta agian hurbileko amaiera,
barbaro horien inbasio handia European,
eta beste Eguzki bat Zeruertzean!

Zer axola du honek guztionek, baina zer axola dio honek guztionek
gure garaiotako zarata distiratsu eta gorriari,
gaur egungo zibilizazioaren zarata krudel eta zoragarriari?
Honek guztionek den-dena itzaltzen du, Momentua izan ezik,
suginarena bezalako enbor biluzi eta beroko Momentua,
bakante guztien pasabidea den Momentu dinamikoa,
burdinarena eta brontzearena eta metalen mozkorkadarena.

Tira trenak, tira zubiak, tira afal orduko hotelak,
tira mota guztietako tresnak, burdinazkoak, landugabeak, minimoak,
doitasun-lanabesak, birrintzeko eta lurra aztertzekeo aparatuak,
lantegiak, barautsak, errotatibak!
Tira, tira, tira!

Tira, elektrizitatea, Materiaren zain gaixotuak!
Tira, haririk gabeko telegrafia, Inkontzientearen begikotasun mekanikoa!
Tira tunelak, tira kanalak, Panama, Kiel, Suez!
Tira, iragan osoa orainaldiaren barruan!
Tira, etorkizun osoa gure barruan jada! Tira!
Tira, tira, tira!
Burdinazko fruituak eta ardatz/lantegi kosmopolitaren baliozkotasuna!
Tira, tira, tira! Tira, bada!
Ez dakit barrurantz existitzen naizela. Bira egiten dut, bueltak ematen ditut, makinizatu egiten naiz.
Gakoz eusten naute tren guztietan.
Kai guztietan altxatzen naute.
Ontzi guztietako helizeen barruan bueltaka ari naiz.
Tira! Gora! Tira!
Tira! Bero mekanikoa eta elektrizitatea naiz!

Tira! Eta errailak eta makinen etxeak eta Europa!
Tira eta gora nigatik dena eta denetan, lanean ari zareten makinok, tira!
Oroz gainera ororekin salto egitea! Gora!

Gora, gora, gora, gora!
Tira! Kaixo! Uuuu!
Z-z-z-z-z-z-z-z-z-z-z!

A, ez izatea ni mundu guztia eta leku guztiak!

Londres¹

¹ Pessoa ez zen inoiz Londresen izan.

ITSASOKO ODA

Bakarrik, kai inorgabeen, udako goiz honetan,
barra aldera begiratzen dut, Zehaztugabearen aldera begiratzen dut,
begiratzen dut eta lehorreratzen ari den
pakebote txiki, beltz eta argia ikusteaz pozten naiz.
Oso urrutitik dator —gardena, klasikoa bere erara—.
Aire urrunean, atzean, bere kearen orla lausoa uzten du.
Sartzen ari da, eta goiza berarekin batera sartzen da, eta ibaian,
han-hemen, itsasoko bizitza esnatzen da,
belak jasotzen dira, atoi-untzi batzuek aurrera egiten dute,
portuan dauden itsasuntzien atzetik untzi txikiak sortzen dira.
Haize gozo, lauso bat dabil.
Baina nire arima gutxien ikusten dudanarekin dago,
lehorreratzen ari den pakebotearekin,
zeren bera baitago Distantziarekin, goizarekin,
Ordu honek duen itsas zentzuarekin,
oka moduan nigan igotzen den eztitasun mingarriarekin,
zorabio-hasiera moduan, baina izpirituan.
Pakeboteari begiratzen diot urrutitik, arima-independentzia handiz,
eta nire baitan bolante bat biratzen hasten da, poliki-poliki.

Barran goiz sartzen diren pakeboteek
berekin dakarkiete nire begiei
badorrenaren eta badoanaren misterio alai eta tristea.
Urrutiko portuetako eta beste une batzuetako oroitzapenak dakartzate,
gizateria bereko beste tankera batenak beste leku batzuetan.
Atrakatze oro, untzien itsasoratze oro,
dira —nigan sentitzen ditut nire odolean bezala—
inkontzienteki sinbolikoak, izugarri
mehatxukorrak (noizbait izan naizena
asaldatzen duten esangura metafisikoak tartean...).

A, kai osoa harrizko nostalgia bat da!
Eta untzia kaitik abiatzen denean
eta kaiaren eta untziaren artean
espazio bat ireki dela bat-batean ohartzen naizenean,
nitaz jabetzen da, ez dakit zergatik, larritasun berri bat,
nire larritasun bustietako eguzkitan dirdiratzten duen
laino bat sentimendu triste egina
goizaldeak deitzen duen lehen leihoaren parekoa,
eta misteriotsuki nirea litekeen
beste pertsonaje baten oroitzapen bezala inguratzen zait.
A, nork jakin, nork jakin
behinola abiatu ez ote nintzen, ni baino lehen,
kairen batetik; utzi ez ote nuen —egunsentiko
eguzki oblikuo azpiko untzia—,
beste kai antzeko zerbaite?
Nork jakin utzi ez ote nuen (kanpoko munduaren
ordua baino lehen

nire aurrean eguzkiargitzen ikusten dudan bezala),
jende gutxiz jositako kai handi bat,
erdi-esnaturiko hiri handi batekoa,
hiri komertzial, garrantzitsu, apopletiko ta handi batekoa,
halako moldez non Espaziotik eta Denboratik kanpokoia izan baitzitekeen?

Bai, kai batena, nolazbait materiala den kai batena,
egiazkoa, kai gisa ikusgarria, benetako kaia,
Kai Absolutua zeinaren modeluagatik —inkontzienteki imitatuta;
sorgor gogoratuta—
eraikitzen baititugu guk gizonok
geure kaiak geure portuetan,
geure egungo harrizko kaiak egiazko uren gainean,
eraikitakoan beren buruak bat-batean igartzen dituztenak
Egiazko-Gauzen antzean, Harrizko Entitate/Arimen antzean,
gure zenbait momentutan (sentimendua eta erroa),
kanpoko munduan ate bat zabaltzen dela dirudienean
eta, ezer aldatu gabe,
den-dena aldaturik agertzen zaigu.

A, Kai Handia nondik abiatu baikinena Untzi/Nazioetan!
Aurreko Kai Handia, betierekoa eta jainkozkoa!
Zein portutakoa? Nongo uretan? Eta zergatik pentsatzen dut horretaz?
Besteak bezalako Kai Handia, baina Bakarra.
Isilune xuxurlatiz josita haiek bezala egunsentietan,
eta goizetan loratuz altzamai-zaraten erdian
eta merkantzi tren heldu berrietan,
eta hodei beltz bat-bateko eta arinaren azpian
tximinetatik isuritako kea hurbileko lantegietan
dirdiratzen duten ikatz-puskatxoak belzturiko lur itzalez beteak,
izango bailitzan ur goibelen gainetik pasatako hodei baten itzala.

A, iristen gareneko goizaldeetako hozkirria,
eta abiatzen gareneko goizaldeetako zurbiltasuna,
gure erraiak kizkurtu egiten direnean
eta beldur antzeko sentsazio lauso batek
—zeina baita urruntzearen eta abiatzearen beldur atabikoa,
Etorreraren eta Berritasunaren aurreko susmo atabiko, misteriotsua—
larru-azala uzkuratzen diguna eta atsekabetzen gaituena,
eta larriturik daukagun gorputz osoan sentitzen dugu,
geronen arima bailitzan,
gauza bera beste modu batez sentitu ahal izateko desira adierazgaitza:
zerbaitekiko malenkonია,
aberri lausoren batetik jarrera-multzo asaldataua?
nongo kostaldearekikoa? nongo utziarekiko, nongo kairekikoa?
pentsamendua gaixotzen diguna,
eta hustasun handi bat baino ez da gure barruan geratzen,
itsas-minutuekiko asetasun hutsa,
eta larritasun lauso bat (asperra edo mina izango zena,
hori izaten jakingo balu...).

Udako goiza, hala ere, apur bat freskoa da.
Gaueko logure arina oraindik ere badabil giro asaldatuan zehar.
Nigan dagoen bolantea zertxobait azkartzen da.
Eta pakebotea lehorreratzen ari da, zeren ezbairik gabea baita lehorreratuko dela,
eta ez neuk hura mugitzen ikusten dudalako bere distantzia gehiegizko horretan.

Nire irudimenean, hurbil dago eta ikusgarria da
bere idibegi guztietako lerroen hedadura osoan
eta nigan oro da dardara, haragia eta larru-azala,
untziratuta sekula heltzen ez den kreatura horren erruz
eta ni gaur itxarotera etorri naiz kaira, agindu zehar bati jarraituz.

Barran sartzen diren untziak,
portuetatik abiatzen diren untziak,
urruti pasatzen diren untziak
(hondartza mortu batetik horien begira ni, antza)—
untzi horiek guztiak ia-ia abstraktuak bere abialdian,
untzi-mota horiek guztiok hunkitu egiten naute bestelakorik izango bailiran
eta ez soilik untziak, joan-ta-etorrian ari diren untziak.

Eta hurbiletik ikusitako untziak, horietara igotzeko asmorik ez izan arren,
azpitik ikusita, txalupetatik, txapazko murre altuak,
barruan ikusita, konpartimenduetan zehar, aretoetatik, despentsetatik,
mastei hurbiletik begira, han goian zorrotzuta,
sokekin marraska, maila deserosoetatik behera,
usaindurik horren guztiorren nahasketa koipetsu, metalezko eta itsasokoa—
untziak hurbiletik ikusita beste gauza bat eta gauza bera dira,
betiko nostalgia eta betiko urduritasuna eragiten dituzte beste era batez.

Itsas bizitza osoa, itsas bizitzan den-dena!
Nire odolari dei egiten dio intsinuazio gozo guztiorrek
eta zehazgabetasun handiz gogoeta egiten dut nire bidaiei buruz.
A, urrutiko kostaldeen profilak, zeruertzean xaflatuta!
A, lurmuturrak, uharteak, hondartza hareatsuak!
Itsasoko bakarlekuak, Ozeano Bareko hainbat momentutan bezala
eskolan ikusitako ez dakit zein iradokizunen bitartez
zainetan grabitatzan sentitu daiteke egintza hauxe: ozeanoetan dela handiena
eta mundua eta gauzen zaporea basamortu bihurtzen direla gudan!
Hedadurarik gizatiarra, zipriztinik gehien dituena, Atlantikoa!
Indiar Ozeanoa, ozeano guztietan misterioitsuena!
Mediterrania, eztitsua, misteriorik gabea, klasikoa,
zabaldegien aurka apurtzeko itsasoa estatua zurien begiraden aurrean hurbileko
lorategietatik!
Itsaso guztiak, itsasarte guztiak, badia guztiak, golko guztiak
estutu nahi nituzke nire bularraren aurka, ongi sentitu eta hil arte!

Eta zuek, o untzigintzako gauzok, ametsetako nire jolasgailu zaharrok!
Konposa ezazue nire barne-bizitzatik kanpo!
Gilak, mastak eta belak, lemako gurpilak, sokak,
lurrin-tximinak, helizeak, gabiak, banderatxoak

eror zaitezte multzoka nire baitatik, multzoka,
lurrean hustutako kaxoi higigarri baten eduki nahaspilatuaren antzera!
Izan zaitezte zuek nire gutizia sukartiaren altxorra,
izan zaitezte zuek nire irudimeneko zuhaitzaren fruituak,
nire kantuen gaia, nire adimeneko zainetan darion odola,
izan bedi zuena estetikaren bidez kanpokoarekin lotzen nauen soka,
emaizkidazue metaforak, irudiak, literatura,
zeren benetako errealitatean, zinez, hitzez hitz,
nire sentsazioak dira gila agerian dituen untzia,
nire irudimena erdi urperaturiko aingura,
nire antsia arraun puskatua,
eta nire nerbioen testura hondartzan lehortzen jarritako sarea!
Ibaiaren akasoan txilibitu bat entzuten da, bakar bat.
Nire psikismoaren lur osoa dardarka hasten da.
Niren barruan dagoen bolantea gero eta azkarrago doa.

A, pakeboteak, bidaiak, Urlia zelan
dabilen-ez-jakitea, ederki ezagutzen dugu-eta!
A, gurekin maiz ibilitako gizona
Ozeano Bareko irla baten ondoan hil dela jakiteko loria!
Guk, harekin ibili ginenok, haren berri emango diogu mundu guztiari.
Legezko harrotasunez, konfiantza ikustezinez!
honek guztionek zentzu ederrago eta zabalagoa baitu
zihoan untzia galdu eta biriketan ura sartu izanak baino!
A, pakeboteak, ikatz-untziak, belauntziak!
Gero eta urriagotzen doaz —ai ene!— belauntziak itsasoetan!
Eta niri, egungo zibilizazioa maite dudalarik, niri,
makinei arimarekin musu egiten diedalarik,
niri, injineruari, niri zibilizatuari, niri atzerrian hezitakoari,
gustatuko litzaidake belauntziak eta zurez egindako untziak bakar-bakarrik izatea
berriro nire begien aurrean,
ez jakitea beste bizitzaz itsasoetako antigoaleko bizitzaz baizik!
Zeren itsaso zaharrak baitira Erabateko Distantzia,
Urruntasun Hutsa, Gaurkotasuneko pisuaz aske...
Eta a, zenbat gogoratzen didan denak hemen orduko bizitza hobe,
itsaso haiek, zabalagoak, motelago nabigatu beharra zegoelako.
Itsaso haiek, misterioitsuak, haiez gutxiago jakiten genuelako.
Bapore-untzi oro urrutitik belauntzi hurbila da.
Urrutiko untzi oro orain ikusita iraganeko untzia da hurbiletik ikusita.
Zeruertzean dauden untzietako marinel ikustezin guztiak
dira untzi zaharren denboretako marinel ikustezinak,
garai moteletako eta beleroetako nabigazio arriskuetaoak,
hilabeteak zirauten bidaietako zuren eta oihalen garaietakoak.

Poliki-poliki, itsasoko gauzekiko eldarnioa jabetzen da nitaz,
kaia eta bertoko giroa fisikoki zeharkatzen dizkide,
Tajoko maretak nire zentzuen gainetik egiten du salto,
eta ametsetan hasten naiz, uretako ametsarekin urtzen hasten naiz,
nire arimako transmisio-uhalak ongi funtzionatzen hasten dira
eta bolantearen azelerazioak argi eta garbi astintzen nau.

Urek deitzen naute,
itsasoek deitzen naute.
Gorputza duen ahotsa jasoz deitu egiten naute urruntasunek,
iraganean sentitutako itsas garai guztiek, niri deika.

Zu, marinel ingeles hori, Jim Barns, ene adiskide, zeu izan zinen
irakatsi zidana aintzinako oihu ingeles hura,
nirea bezalako arima konplexuentzat
hainbesteko pozoinaz laburbiltzen duena
itsasoko gauza guztien ahots ezezagun eta implizitua,
naufraegoena, urrutiko bidaiena, itsas ibilaldi arriskutsuena,
zure oihu ingeles hori, nire odolean unibertsal bilakatua,
oihu-itxurarik gabea, giza-itxurarik ez ahotsik gabea.
Oihu izugarri hori haitzulo batetik durunditzea ematen duena
zerua ganga bailitzan eta gauza siniestro guztiak urruntasunean, Itsasoan, Gaez gerta
daitezkeenak... kontatzea ematen duena.
(Itxura egiten zenuen beti: goleta bati
deika ari zinela, ahoaren albo banatan esku bat jarrita,
zure eskutzar gogortuez eta ilunez bozgoragailu bat eginez:

Ahó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-yyy!...
Schooner² ahó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-yyy!...)

Hemendik entzuten dizut, orain, eta zerbaiten aurrean esnatzen naiz.
Haizeak zirgite egiten du. Goiza gorantz doa. Beroa zabaltzen da.
Nire masailak gorritzen sumatzen ditut.
Nire begi kontzienteak dilatatu egiten dira.
Nire estasiak berotzen da, biziagotzen da, aurrera egiten du,
eta matxinada-zarata itsuaz areagotzen da
bolantearen bira.

O dei eztsua
zure berotan, zure txinpartetan nigan irakitzen diren,
—batasun lehergarrian— nire antsia guztiak,
dinamiko bilakatutako neronen aspergarritasunak, denak!
Deia, nire odolari zuzenduta,
maitasun desagertu batena —ez dakit non—, itzultzen dena
eta artean indarririk duena ni erakartzeko eta nigandik tiratzeko,
artean indarririk duena bizitza hau niri gorrotarazteko
(bizi naizeneko egiazko jendearen zeharkaezintasun fisikoaren eta psikikoaren artean
igarotzen dudana nire bizitza hau!)

A, nola edo hala, handik edo hemendik, abiatzea!
Alde egitea hortik, olatuetatik, arriskutik, itsasotik,
Urruntasunerantz joatea, Kanporantz joatea, Luze-Labur Abstrakturantz,
amaigabe, gau misteriotsu eta sakonetan zehar,
hauts bainintzan eramana, haizea lagun, enbatak lagun!
Joatea, joatea, joatea, joatea betiko!
Nire odol osoa amorraturik olatuengatik!
Nire gorputz osoa aurrerantz jaurkitzen da!

² Schooner hitzak “goleta” esan nahi du ingelesez.

Irudimenarekin jauzi egiten dut barra-barra!
Atropeilatu egiten naiz, orro egiten dut, amildu...!
Nire antsiak aparturik lehertzen dira
eta nire haragia labarren aurka jotzen duen olatua da!

Honi buruz gogoetan —o amorrua!—, honi buruz gogoetan —o amorru bizia!—,
antsiaz beteriko nire bizitza honetako estuasun honi buruz gogoetan,
ustekabea, dardarizoz, neurritz gaindi,
nire irudimenak duen bolantearen
kulunka deskonpasatu, itzel, bortxakorrarekin,
nigan lehertu egiten da, txilibitua joz, txistu eginez, zorabioak eraginez,
itsasoko bizimoduaren karraskari ateratzen zaion jelsia itzal eta sadikoa.

E, marinelok, gabizainok! E tripulatzaileok, pilotuok!
nabigatzaileok, mareatzaileok, marinelok, abenturazaleok!
E untziko kapitainok! Lema- eta masta-gizonok!
Lur zakarretan lo egiten duzuen gizonok!
Idibegietatik zelatatzen zaituzten Arriskuarekin lo egiten duzuen gizonok!
Heriotza burkotzat jarrita lo egiten duzuen gizonok!
Untzi-bizkarrak, untzi-zubiak dituzuen gizonok, bertatik begiratzeko
itsaso itzelaren itzeltasun itzelari!
E zamako altzamaien operatzaileok!
E bela-jasotzaileok, suginok, untziko morroiok!
Sotoetan zama sartzen duzuen gizonok!
Untziko gainaldean sokak biribilkatzen dituzuen gizonok!
Eskotilen metala garbitzen duzuen gizonok!
Lemazainok! Makinalariok!
Masta-gizonok!
E-e-e-e-e-e!
Txapel biseradun jendea! Elastikodun jendea!
Bularrean brodaturiko ainguradun eta bandera gurutzadun jendea!
Tatuaturiko jendea! katxinbadun jendea! amuradun jendea!
Jende belztua hainbeste eguzkiz, errea hainbeste euriz,
begiz garbia hainbeste handitasunez haien aurrean,
aurpegiz ausarta hainbeste haizek astindu baitzaituzte zinez!

E-e-e-e-e-e!
Patagonia ikusi duzuen gizonok!
Australiatik igaro duzuen gizonok!
Inoiz ikusiko ez ditudan kostalde begirada bete duzuenok!
Inoiz zapalduko ez ditudan lurretan lehorreratu zaretenok!
Salerosgai trauskilak erosi dituzuenok basamortuen brankan!
Eta hori guztiori egin duzue garrantzirik izango ez balu bezala,
naturala izango balitz bezala,
bizitza halakoxea izango balitz bezala,
patu bat betetzen arituko ez bazinate bezala!
E-e-e-e-e-e!
Gaur egungo itsas gizonok! Iraganeko itsas gizonok!
Untziko komisariok! Galeretako esklabuok!
Lepantoko borrokalariok!

Erroma garaiko itsas lapurrok! Greziako nabigatzaileok!
 Feniziarrok! kartagoarrok! Sagres-etik zehaztugabeko abenturara, Erabateko Itsasora
 jaurkitako portugaldarrok, Ezinezkoa burutzeko!
 E-e-e-e-e-e-e-e!
 Padroiak landatu zenituzten gizonok, lurmuturrei izena eman zenietenok!
 Beltzekin lehendabiziko aldiz negoziotan aritu zineten gizonok!
 Lur berrietako esklabuak lehenik saldu zenituztenok!
 Emakume beltz harrituei lehendabiziko espasmoak eskaini zenizkietenok!
 Urrea, beira-aleak, zur lurrintsuak, geziak ekarri zenituztenok
 landaredi horlegiz lehertzen ziren aldapa-pikoetatik!
 Afrikako herrisketan lasai dena lapurtu zenuten gizonok,
 kanoien eztrandaz hango arrazei ihes eragin zenietenok!
 Hil, lapurtu, torturatu egin duzuenok, Berritasunari Sariak
 irabazi zenutenok, itsaso berrien misterioari buru-makur erasotzen diotenenak! E-e-e-e-
 e!
 Zuei guztioi bakarrean, zuei guztioi zuengan guztiongan bakarrean bezala,
 zuei guztioi nahaspilaturik, elkargurutzaturik,
 zuei guztioi, ankerrok, gorrotatuok, ikaragarriok, sakratuok,
 diosal dagizuet, diosal dagizuet, diosal dagizuet!
 E-e-e-e-e! E-e-e-e-e-e! E-e-e-e-e-e!
 E-lahó-lahó-laHó-lahá-á-á-á-á!

Zuekin joan nahi dut, zuekin joan nahi dut,
 aldi berean zuekin guztiokin
 joan zareten leku guztietara!
 Zuen arriskuak aurkitu nahi ditut aurrez aurre,
 nire aurpegian sentitzea zuenak zimurtu dituzten haizeak,
 nire ezpainetatik txistu moduan botatzea zuen ezpainek musukatu duten itsasoetako
 gatza,
 zuen untziko zerbitzuan besoak izatea, zuen ekaitzetan parte hartzea,
 zuekin iristea, azken batean, portu miresgarrietara!
 Zuekin zibilizazioari ihes egitea!
 Zuekin moralaren nozioa galtzea!
 Nire gizatartasuna Urruntasunean eraldatzen sentitzea!
 Hegoko itsasoetan zuekin edatea
 basakeria berrietatik, arimaren nahasketa berrietatik,
 nire izpiritu sumenditsuan dauden erdiko su berrietatik!
 Zuekin joatea, erantztea —a, ken hortik!—
 nire janzki zibilizatua, nire ekintza melengak,
 kartzelei senez diedan beldurra,
 nire bizitza baketsua,
 nire bizitza eseria, estatikoa, antolatua eta ikuskatua!

Itsasoan, itsasoan, itsasoan, itsasoan,
 e, itsasoan, haizean, olatuetan, arriskuan jarri
 nire bizitza!
 Bidaia handiekiko nire dastamena
 haizeek nahaspilatutako aparrez gatzatzea.
 Nire abenturaren haragiak urezko zartailukadaz zigortzea,
 nire existentziako hezurak hotz ozeanikoz bustitzea,

zigortzea, ebaztea, haizez aparrez eguzkiz hingatzea
nire izaki zikloniko eta atlantikoa,
sokateria gisa paraturiko nire nerbioak,
haizeen eskuetan jarritako lira!
Bai, bai, bai... Gurutzilka nazazue nabigazioetan
eta nire bizkarraldeak nire gurutzeaz gozatuko dira!
Lotu nazazue bidaiei posteei bezala
eta posteen sentsazioa nire bizkarrezurrean sartuko da
eta hura sentitzera iritsiko naiz espasmo zabal eta pasiboa bailitzan!
Egizue nitaz nahi duzuen, baldin-eta beti bada itsasoetan,
untzi-bizkarretan, olatuen soinura,
urratu, hil, zaurituko nauzuen lekuan!
Nahi dudana da Heriotzari
itsasoz gainezkako arima bat eramatea,
horditurik itsas gauzetatik erortzerainokoan,
hala itsas gizonena nola aingurena, lurmuturrena,
hala urrutiko kostaldeena nola haizeen zaratarena,
hala Kaiaren Urruntasunarena nola naufragioena nola merkataritza baketsuen,
hala mastena nola olatuena,
Heriotzari minez, plazerrez, izainez beteriko
edontzi bat eramatea (zurga ta zurga denak),
itsasoko izain bitxi, horlegi, absurduz beteriko bat!

Egin itzazue sokateriak nire zainekin!
Amarrak nire giharrekin!
Larru nazazue, iltza nazazue giletan!
Eta iltzeen mina sentitu ahal dezadan eta sentitzeari sekula utzi ezin diezaiodan!
Egizue nire bihotzaz almirante-banderatxo bat
untzi zaharren arteko gerra-trantzean!
Zapal itzazue konbesetan nire begi erauziak!
Apur iezaizkidazue hezurak amulen aurka!
Jo nazazue zartailuz mastei lotuta, jo nazazue zartailuz!
Latitude eta longitude guztietako haizeetara
isur ezazue nire odola untzia —toldila, alborik albo— zeharkatzen duten
ur nahasien gainean, ekaitzen konbultsio bizietan!

Haizetan belen oihalen ausartasuna izatea!
Gabia altuen antzera, haizeen txistua izatea!
Arriskuz jositako itsasoetako Fadoaren kitarra zaharra,
nabigatzaileek entzun dezaten eta errepika ez dezaten kanta!
Matxinatutako marinelek
kapitaina urkatu zuten belazurrun batean.
Beste bat lehorreratu zuten uharte mortu batean.
*Marooned!*³
Tropikoetako eguzkiak pirateria zaharraren sukarra helarazi zien
nire zain grinatsuei.
Patagoniako haizeek nire irudimena tatuatu zuten
irudi tragiko eta lizunez.
Sua, sua, sua, nire baitan!

³ “Lagata” esan nahi duen ingeles hitza.

Odola! odola! odola! odola!
Nire burmuin osoak eztanda egiten du.
Mundua gorritz partitzen zait.
Zainak lehertzen dira amarra-zarata ateraz!
Eta Itsas Lapur Handiaren kanta
nigan lehertzen da anker, suntsikor,
Itsas Lapur Handiaren kanta orroaka kantatzen
bere gizonen bizkarrezurretatik beldurra jaitsiarazi arte,
han popan hil zorian, eta orroaka, kantatzen:

*Fifteen men on the Dead Man's Chest.
Yo-ho ho and a bottle of rum!*⁴

Eta segituan oihukatuz, jada irreal zen ahotsaz, airea lehertuta:

*Darby M'Graw-aw-aw-aw-aw!
Darby M'Graw-aw-aw-aw-aw-aw-aw!
Fetch a-a-aft the ruu-u-u-u-u-u-u-u-u-u, Darby!*⁵

Ea, hura bizimodua, hura! Hura bai bizimodua, ea!
E-e-e-e-e-e-e!
E-lahó-lahó-laHó-lahá-á-á-á-á!
E-e-e-e-e-e-e!

Erdibituriko gilak, hondoraturiko itsasuntziak, odola itsasoetan,
odolez beteriko konbeseak, gorputz-puskak!
Mozturiko hatzak amuletan!
Ume-buruak, han, hemen!
Begiak erauzita dauzkan jendea, oihuka, uluka!
E-e-e-e-e-e-e-e-e!
E-e-e-e-e-e-e-e-e!
Honetan guztionetan biltzen naiz geruza batean bezala, hotzean!
Honetan guztionetan igurtzitzen naiz altan dagoen katemea bezala hormaren aurka!
Honi guztioni orro egiten diot goseak akabatzen dagoen lehoiaren antzera!
Honen guztionen aurka oldartzen naiz zezen haserrearen antzera!
Azkazalak sartzen ditut, erpeak apurtzen ditut, hortzetatik odola darit honen guzti honen
ganean!
E-e-e-e-e-e-e-e-e!

Bat-batean nire belarrietan lehertzen da,
nire ondoko turuta bailitzan,
oihu zaharra, oraingoan haserre, metalezkoa baina,
atzemandako harrapakinari deika,
indarrez hartu-beharreko goleta:

Ahó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-yyy!...
Schonner ahó- ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-yyy!...

⁴ Hamabost gizon Hildakoaren Hilkutzaren ganean. / Yu-hu-hu eta botila bat ron!

⁵ Darby M'Graw! Darby M'Graw! Ekarzak rona txopara, Darby!

Mundu osoa ez da existitzen niretzat! Ardo gorria!
Abordatze amorratuan orroaka ari naiz!
Pirata nagusia! Caesar-pirata!
Lapurtzen dut, hiltzen dut, zatikatzen dut, erdibitzen dut!
Itsasoa, harrapakina, lapurreta baino ez dut sentitzen!
Lokietako zainak nire baitan taupaka, nire burua taupaka
baino ez dut sentitzen!
Nire hunkipenak odol beroa isurtzen du nire begietatik!
E-e-e-e-e-e-e-e-e!

A, piratak, piratak, piratak!
Pirata horiek, maita eta gorrota nazazue!
Nahas nazazue zuekin, pirata horiek!

Zuen amorruek, zuen ankerkeriak nola hitz egiten dioten
garai batean nirea izandako emakume-gorputz baten odolari,
zeinaren jelosiak oraindik bizirik dirauen!

Gustatuko litzaidake zuen keinu guztien animalia esanguratsuren bat izatea,
hortzak amuretan, giletan sar litzakeen animalien bat,
mastak jan litzakeena, konbesetan odola eta bikea edan litzakeena,
belak, arraunak, kordak eta poleak zurrupa litzakeena,
krimenekin grinatzen den itsas suge eme eta izugarria!

Eta badago sentsazio bateraezin eta analogoz osaturiko sinfonia bat,
badago nire odolean nahasketa kriminalez osaturiko orkestrazio bat,
odolezko orgien zalaparta espasmodikoak itsasoetan,
amorraturik, bero-ekaitza bezalakoa izpirituan,
nire zentzua lausotzen duen hauts beroko hodeia
azalarekin eta zainekin bakarrik hau guztiau ikustarazi eta amestarazten didana!
Piratak, itsas lapurrak, untziak, ordua,
itsasoko ordu hori non biktimak larrugorrituak diren,
eta harrapatuen ikarak zorotasunera egiten duen ihes —ordu hura
bere guztizkoarekin: krimenak, izua, untziak, jendea, itsasoa, zerua, hodeiak,
haize leuna, latitudea, longitudea, iskanbila,
gustatuko litzaidake bere Orotasunean nire gorputza bere Orotasunean izatea —
sufritzen—,
nire gorputza eta nire odola izatea, ni naizena gorriz konposatzea,
nire arimaren haragi gezurrezkoan hazkurea eragingo lukeen zaurian bezala loratzea!

A, krimenetan den-dena izatea! Untzi-abordajeen, sarraskien eta bortxaketen elementu
guztiak izatea!
Harrapaketen lekuan izan nintzen guztia izatea! Odolezko tragedien lokalean bizi edo
izan zen guztia izatea!
Gorengo pirateriaren pirata-laburpena izatea, eta biktima-sintesia ere bai, baina haragi
eta hezurrezkoa, munduko pirata guztiena!

Nire gorputz pasiboa izatea; piratek bortxatu, hil, zauritu, urratutako
emakumea/emakume guztiak izatea!
Nire izaki menperatuan haiena izan behar duen emea izatea!

Eta hau guztiau sentitzea —gauza hauek guztiak aldi berean— nire bizkarrezurrean zehar!

O abenturaren eta krimenaren nire heroia iletsu eta zakarrak!

Nire itsas basapiztiak, nire irudimenaren senar!

Nire sentsazioei dagokien oblikuotasunaren noiz-behinkako maitaleak!

Gustatuko litzaidake kaietan zuen zain egongo zen hura izatea, zuen zain, ametsetan beren pirata-odolagatik gorrotatuak maitatuak!

Zeren bera zuekin gozatuko bailitzateke, baina izpirituz bakarrik, haserre bizian itsasoan eragiten dituzuen biktimen gorpu biluzien gainean!

Zeren berak bat egingo bailuke zuen krimenarekin, eta ozeanoetako orgian haren sorgin-izpiritua dantzan arituko litzateke ikustezin zuen gorputzen keinuen inguruan, zuen haiztoen inguruan, zuen esku itotzaileen inguruan!

Eta bera lehorrean, zuen zain, zuek noiz etorriko, etorriko bazineten, edatera joango litzateke zuen maitasunaren orroetan zuen garaipen guztien lurrin zabal, nebuloso eta siniestro osoa, eta zuen espasmoen bitartez sabat bat txistukatuko luke gorriz eta horiz!

Ebakitako haragia, irekitako eta lehertutako haragia, odola isurika!

Orain, zuek egiten duzuenaren gorakada zehatza amestuz, zeharo galtzen naiz nigan, jada ez naiz zuena, zuek guztiok naiz, laguntzen didan emetasuna zuen arimak izatean datza!

Zuen basatasunaren barrutik egotea, horretan ari zinetenean!

Zuen sentsazioen kontzientzia barrutik zurgatzea, itsaso zabalak odoltzat zenituztenean, noizean behin marrazoei oraindik bizirik zeuden zaurituen gorputzak botatzen zenizkietenean, umeen haragi arrosakara, eta amak amuletara eramaten zenituzten zer gertatzen zitzaaien ikus zezaten!

Sarraskian, lapurretan zuekin egotea!

Lapurreten sinfonian zuekin orkestratuta egotea!

A, ez dakit zer, ez dakit zenbat gustatuko litzaidakeen zuetakoa izatea!

Ez litzateke soilik emea izatea zuentzat, hainbat eme izatea, hainbat biktima izatea zuentzat —gizonak, emakumeak, haurrak, untziak—,

ez litzateke soilik ordua eta untziak eta olatuak izatea,

ez litzateke soilik zuen arimak, zuen gorputzak, zuen haserre bizia, zuen jabetza izatea,

ez litzateke soilik zuen orgia-ekintza abstraktua zehazki izatea,

ez litzateke soilik hori izatea gustatuko litzaidakeena: hori baino gehiago izango litzateke: Jainkoa-hau-guztiau litzateke!

Beharrezkoa izango litzateke Jainkoa izatea, aurkariarenganako gurtzaren Jainkoa,

Jainko izugarri eta sataniko bat, panteismo odoltsuren bateko Jainkoa,

nire irudizko haserre biziaren neurri osoa bete ahal izateko,

nire nortasun-desirak sekula berriro ez lehortzeko

bakoitzarekin, eta guztiarekin, eta zuen garaipenen guztia-baino-gehiagoarekin!

A, tortura nazazue ni sendatzeko!

Nire haragia: egizue hartaz zuen haiztoek zeharkatzen duten airea gure buru eta leposoinetan iltzatu baino lehen!

Izan bitez nire zainak haiztoek zeharkatzen dituzten arropak!

Nire irudimena bortxatzen dituzuen emakumeen gorputza!

Nire adimena zutik hiltzean jarduten duzuen konbesa!

Nire bizitza osoa, nire konplexu nerbiosoan, histerikoan, absurduan, organismo handia zeinaren buruturiko pirateria-ekintza bakoitza

izango bailitzateke zelula kontziente bat —eta nire ni osoa zurrunbilatuko bailitzateke
usteltasun itzel baten antzera, haizetara, eta hura guztia izango bainintzateke!
Halako abiadura neurrigabearekin, izugarriarekin,
nire ikuspen gainezkakoen makina sukartia
biraka ari da orain nire kontzientzia, hegaldaka,
airean txistuka ari den zirkulu nebulosoa besterik ez denean.

Fifteen men on the Dead Man's Chest.
Yo-ho-ho and a bottle of rum!

E-lahó-lahó-laHÓ-lahá-á-áá-áá...!
A, basatasun honen basatasuna! Pikotara
gurea bezalako bizitza oro, honetarik ezer ez dena!
Horra ni, injinerua, praktikoa ezinbestez, denetan sentikorra, horra ni geldi, zuekin
alderatuta, baita nabilenean ere;
baita jarduten dudanean ere, geldo; baina nagusitzen naizenean ere, ahul;
geldi, garaitua, zuen Loriaren disidente kobardea,
zuen dinamika iskanbilatsu, bero eta odoltsuarena!

Arre, nire eldarnioaren arabera jokatzeko gai ez izateagatik!
Arre, zibilizazioaren azpigonei helduta beti ibiltzeagatik!
Soinean hainbeste *douceur des mœurs* eramateagatik, farfail-zamaren antzera!
Gaurko humanitarismoaren morroiak —denok horixe gara—!
Tisikoen, neurastenikoen, linfatikoen txundidurak,
indarkeriaz eta ausartasunez norbait izateko kemenik gabe,
hankatik heldutako oiloaren pareko arimarekin!
A, piratak! Piratak!
Ez-legezkoaren irrikia basakeriari lotuta,
erabat ankerrak eta higuingarriak diren gauzekiko irrika,
gure gorputz mengelak,
gure eme gorputz delikatuak arreta abstraktuaz karraskatzen dituen
eta gure begirada hutsetan sukar handi eta zoroak jartzen dituen!
Behar nazazue zuen aurrean belaunikatzera!
Umilia nazazue eta kolpa nazazue!
Egizue nitaz zuen esklabua eta zuen objektua!
Eta didazuen mesprezuak ez nazan inoiz laga,
o ene jabeok, o ene jabeok!

Beti lorioski menperatuaren zeregina betetzea
odol-gertakarietan eta sentsualitate umiliagarrietan!
Error zaitezte nire gainean, murrutzar pisudun antzera,
o itsaso zaharreko barbarook!
Emaidazue oinaze eta zauri nazazue!
Nire gorputz ekialdetik mendebaldera
marka ezazue odolaz nire gorputza!
Musuka ezazue untziko haiztoekin eta zartailuekin eta amorruez
zuen izateak eragiten didan haragizko izu hau,
zuen suminduraren besoetan erortzeko nire antsia masokista hau,
zuen ankerkeria orojalearen gauza inerte eta sentikorra izateko,
menperatzaileok, nagusiok, enperadoreok, zaldiok!

Bolantearen abiada nabarmen jaisten da.
Nire begietako eskuek nire ametsetarik piska bat kentzen didate.
Nire barruan hustasuna, basamortua, itsaso bat gauez baino ez dago.
Eta nire barruan itsaso bat gauez dagoela somatzen dudanean,
urruntasun horietatik igotzen da, isiltasun horretatik sortzen da,
ostera ere, osterera ere antigoaleko oihu zabala.
Bat-batean, zaratarik ez baizik samurtasuna sortzen duen tximistargi soinudun baten
parean,
ustekabeen itsasoko zeruertz osoari besarkatuta,
gauezko giza-mareta heze eta goibel bat,
urrun dagoen sirenatxo baten ahotsa negarrez, deitzen,
iristen da Urruntasunaren hondotik, Itsasoaren hondotik, Leizeen Arimatik,
eta gainazalean, auken pareko, nire amets zentzugabeak buiak dira...

Ah-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-yy!...
Schooner ahó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-yy!

A, nire kitzikaduraren ihintza!
Gaueko freskura nire barruko ozeanoan!
Hona hemen dena nire barruan bat-batean itsasoko gau baten aurrean
gaueko olatuei darien misterio handi eta txit humanoz beteta.
Ilargiak gora egiten du zeruertzean
eta nire haurtzaro zorionsua esnatzen da, malko baten antzera, nigan.
Nire iragana birsortzen da, itsasoko oihu hori
lurrina, ahotsa, nire iraganari —berriro sekula izango ez dudan zorionari— deika
aritzera doan kantaren baten oihartzuna bailitzan.
Etxe sosegatu zaharrea izan zen, ibai ondoan...
(Nire gelako leihoak, eta baita jangelakoak ere,
agertzen ziren, etxe baxu batzuen gainetik, ondoko ibaira,
Tajo-ra, Tajo honetxera, baina beste leku batean, haruntz behean...
Gaur leiho horietxetan jarriko banintz, ez nintzateke leiho berberetan jarriko.
Garai hura iragan zen itsas zabaleko bapote bateko kea bezala...)

Samurtasun adieraztezin bat,
bihotz-zimiko hunkigarri eta malkotsu bat,
antzinako pirata bilakatu nintzenez amestutako
biktima haiengatik guztiengatik —batez ere umeengatik—,
hunkipen zirraratsua, ez baitziren benetakoak izan;
samurtasun nahasgarri batek —lausoturiko kristala bezalako batek, urdinska batek—,
kanta zaharrak abesten ditu nire arima mindu gizagaixo honetan.

A! Nola izan naiz halako gauzak amesteko gai izan?
Zeinen urrun nagoen duela une batzuk izan naizen pertsonarengandik!
Sentsazioen histeria —nahiz hauek izan nahiz aurkakoak izan!
Zutika ari den goizalde ilehorian, nola nire belarriak bakarrik aukeratzen dituen
hunkipen hau ongarritzen duten gauzak —uren mareta,
kaiaren aurkako ibaiko uren mareta arina...,
ondotik igarotzen den bela ibaiz bestaldean,
urrutiko mendiak, japoniar urdinezkoak,
Almadako etxeak,

eta goizeko ordu horretan samurtasunetik eta haurtzarotik geratzen dena!

Antxeta bat bere bidetik,
eta handiagoa da nire samurtasuna.
Baina denbora guzti honetan ez diot ezeri erreparatu.
Hau guztiau larruzalaren inpresioa besterik ez da izan, laztana bezalakoa,
ibai ondoko nire etxearena,
ibai ondoko nire haurtzaroarena,
gauetz ibaira agertzen diren nire gelako leihoena.
Eta uretan sakabanaturiko ilargiaren argiari darion bakea!...,
Nire izeba zaharra, galdu zuen semearengatik maite ninduen...,
nire izeba zaharrak abestuz lo eragiten zidan
(horretarako handiegia banintz ere)...
Gogoratzen dut, eta malkoak nire bihotzean erortzen dira eta bizitzatik garbitzen dute,
eta itsasoko haize leun bat altxatzen da nire baitan. Batzuetan “Catrineta Untzia”
abesten zuen:

*Catrineta Untzia badoa
itsasoko urak zeharkatzen...*

Eta beste batzuetan, hain malenkoniatsu eta Erdi-Arokoa zen melodiaz,
“Infanta Ederra” zen... Gogoratzen dut, eta ahots zahar gaixoa altxatzen da nire baitan
eta gogoratzen dit zeinen gutxi gogoratu nintzen berataz haren ondoren, eta hainbeste
maite ninduen!
Zeinen eskergabea izan nintzen berarekin! Eta zer egin nuen nik nire bizitzaren
amaieran?
“Infanta Ederra” zen... Nik begiak ixten nituen eta hark abesten zuen:

Infanta Ederra zegoen
eserita loreetan ...

Begiak piska bat ireki eta ilargiz beteriko leihoa ikusten nuen
eta, ondoren, begiak ostera ere ixten nituen, eta horrekin guztiorrekin zoriontsua
nintzen.

Infanta Ederra zegoen
eserita loreetan
adatsa ari zen orrazten
urrez orrazia eskuan...

O nire haurtzaroko iragana, apurtu zaidan panpina!

Bidaiatu ezin izatea iraganera, etxe hartara eta maitasun hartara,
eta han betiko gelditu, beti haur eta beti alai!

Baina hori guztiori iragana izan zen, kale zaharreko izkinan faroltxo.
Horretan pentsatzeak hotza eragiten du, lortu ezin den zerbaitekiko gosea eragiten du.
Horretan pentsatzeak ez dakit zein bihotz-zimiko taiugabe eragiten didan.
O sentsazio aurkarien zurrumbilo motela!
Ariman nahaspilaturiko gauzen bertigo leuna!

Amorraldi apurtuak, hari-txirrikak bezalako samurtasunak umeen jostagarri,
irudimenaren gainbehera handiak zentzumenen begien gainean,
malkoak; alferrikako malkoak,
kontradikzio-haizetxo leunak aurpegitik arima marruskatzen dutenak...
Gogora dakart, nahigabeko ahalegin baten bitartez, nire burua hunkipen honetatik
askatzeko,
gogora dakart, ahalegin desesperatu, lehor, ezdeus baten bitartez,
Pirata Handiaren kanta, hiltzen ari zenekoan:

Fifteen men on the Dead Man's Chest.
Yo-ho-ho and a bottle of rum!

Baina abestia nire baitan gaizki trazatutako lerro zuzena da...

Ahalegintzen naiz, eta berriro ere lortzen dut nire arimaren begien aurrera deitzea,
berriro ere, baina ia literarioa den irudimen baten bidez,
pirateriaren indarkeria, sarraskiarena, gosearena, lapurreta dastatzen duenarena,
emakume eta umeen sarraski alferrikakoarena,
tortura fribolarena, eta soilik distraitzeko, bidaiari pobreena
eta besteek gehien maite dituzten gauzak suntsitu eta apurtzeko sentsualtasuna.
Baina hau guztiau amesten dut nire garondoan arnasartzen duen zerbaiten beldurrez.

Bururutzen zait interesgarria izango litzatekeela
amak aurrean daudela seme-alabak urkatzea
(baina, nahigabe, horien amak sentitzen naiz),
lau urteko haurrak uharte inorgabeetan bizirik lurperatzea
gurasoak txalupetan daramatzagularik dena ikus dezaten
(baina zirgit egiten dut ez daukadan semeaz eta etxean lasai-lasai lotan dagoenaz
gogoratzean).

Itsasoko krimenen grina hotza akuilatzen dut,
Fedearen atxikiarik ez duen inkisizioarena,
gaiztakeriak eta amorraldiak adierazten ez duten krimenak,
hotz-hotzean eginak, ez zauritzeagatik, ez kaltea egiteagatik,
ezta dibertitzeagatik ere, baizik denbora pasatzeagatik soilik,
jangela probintziano bateko mahaian bakar-jokotan aritzen denaren antzera —zamaua
mahaiaren beste aldean jarrita, afaldu ostean,
soil-soilik krimen higuingarriak egitearen eta garrantzirik ez ematearen plazer
delikatuagatik,
erotu eta hil arteraino sufritzen ikusteagatik baina hainbestearaino inoiz iritsi gabe...
Nire irudimenak, ordea, uko egiten dio nirekin etortzeari.
Hotzikara batek zirgit eragiten dit.
Eta bat-batean, lehen baino ustekabeagoan, urrutiagotik, hondoagotik,
bat-batean —o nire zain guztietako izu laborria!—
o Misterioaren aurrean nire baitan irekitako atearen bat-bateko hotza eta aire-korronte
bat sartzen utzi duena,
Jainkoaz, bizitzan Transzendentala denaz oroitzen naiz, eta bat-batean,
Jim Barns marinel ingelesaren ahots zaharra, hizketa-lagun nuena,
samurtasun misteriotsuen ahotsa —nire baitan birsortuta—,
ama-magaleko gauza txikiarena eta arreba-ileko begiztarena,

baina zoragarri etorria gauzen itxuraz harantzagotikan,
ahots isil eta urruna —Ahots Absolutu, Ahorik gabeko Ahots bilakatuta—,
itsasoetako gaueko bakardadearen gainetik eta barnetik etorria,
niri deika, niri deika, niri deika...

Isilka-misilka dator, deuseztatua eta entzuteko modukoa balitz bezala,
urruna, soinua beste leku batean balitz bezala eta hemen entzungo ez balitz bezala,
itotzen den negar-zotina, itzaltzen den argia, arnasa isila bailitzan,
espazioan inondik ere ez, denboran inon ere ez,
amaigabeko eta gaueko oihua, putz sakon eta nahaspilatsua:

Ahó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-yyy!...
Ahó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-yyy!...
Schooner ahó- ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-ó-yyy!...

Gorputza zeharkatzen didan arimako hoztasunez dardar egiten dut
eta bat-batean begiak irekiten ditut, itxita ez neuzkanak.
A, zer-nolako poza behin-betiko ametsetatik askatzearena!
Hona hemen egiazko mundua berriro ere, nerbioentzat hain onuragarria dena!
Hara hor, hain goiz heltzen diren pakeboteak sartzen diren goizeko ordu honetan.

Jada ez dit axolarik sartzen ari zen pakeboteak. Oraindik urrun dago.
Soilik hurbil dagoenak garbitzen dit arima orain.
Nire irudimen higieniko, boteretsu, praktikoa
gauza moderno eta praktikoez baino ez da arduratzen orain,
kargauntziez, pakeboteez eta bidaiariez,
berehalako gauza handi, moderno, komertzial eta egiazkoez.
Bolanteak biraketa leuntzen du nire barruan.

Gaur egungo itsas bizimodu zoragarria,
oro garbitasuna, makinak eta osasuna!
Oro hain ongi antolatuta, hain berezkotasunez doituta,
makinen pieza guztiak, itsaso guztiak itsaso guztietan zehar,
esportazio eta inportazio-jarduera komertzialaren elementu guztiak
hain zoragarri konbinatuta
ezen dena igarotzen baita lege naturalen arabera bezala,
ezerk ezerekin estropezu egiten ez duela!
Poesiak ez du ezer galdu. Eta orain badira gainera makinak,
beren poesiarekin ere bai, eta bizitza-mota komertzial, mundutar, intelektual,
sentimental guztiak,
makinen garaiak arimei ekarritakoa.
Bidaiak orain lehen bezain ederrak dira
eta untzi bat beti izango da ederra soil-soilik untzia delako.
Bidaiatzea artean bidaiatzea da eta Urruntasunak dirau beti iraun zuen tokian—
inon ez, Jainkoari eskerrak!

Mota askotako baporez betetako portuak!
Txikiak, handiak, hainbat koloretakoak, hainbat idibegi-modurekin,
hain deliziosoak diren untzi erakoak!
Portuetako baporeak, ainguratokien arteko separazio mailakatuan hain indibidualak!

Itsasoz, oraindik homerikoa den itsaso zaharrea zehar —o Ulises!— dabilzan objektu komertzialen tankera geldo, hain atsegin horrekin!
Itsasargien begirada humanarioa gaueko urruntasunean!
Edo ustekabeko itsasargi hurbila ezin beltzagoa den gauaren erdian
("Lehorretik zeinen hurbil pasatzen ari ginen!") Eta uren soinuak belarrira abesten digu!...

Hau guzti hau betidanik izan den bezalakoxea da, baina merkataritza existitzen da; eta bapore handien patu komertzialak nire garaiaz harro sentitzera bultzatzen nau!
Bidaiari-untzietan doan jende-nahaspilak harrotasun modernoa eragiten dit
arrazak nahastea hain erraza den garai batean bizitzeagatik,
espazioak hain erraz lekualdatzeagatik, gauza guztiak hain erraz ikusteagatik eta amets-kopuru handi bat egia bihurtuz bizitzaz gozatzeko aukera izateagatik.

Garbiak, puntualak, letoi horizonto burdinesi-*guichet-ak* dituen bulegoa bezain modernoak,
nire gaur egungo sentimenduak, naturalak eta *gentlemen-ak* bezain neurritsuak, praktikoak dira, eldarnioekin zerikusigabeak, birrikak itsas haizez betetzen dituzte, itsasoko haizea arnasartzea zeinen higienikoa den erabat kontzientea den jendearen antzera.

Argitasuna jada zeharo da lan-orduenan.
Dena hasten da mugitzen, antolatzen.
Atsegin natural eta zuzen handi batez arimarekin ibiltzen ditut merkantzia-untziratze bat egiteko beharrezkoak diren transakzio komertzial guztiak.
Nire garaia faktura guztiek daramaten zigilua da,
eta bulego guztietako eskutitz guztiek niri zuzenduta egon beharko luketeela sentitzen dut.

Untziratzeari buruzko ezagutzak hainbeste nortasuna du,
eta untxi-kapitain baten sinadura hain da polita eta modernoa!
Eskutitzen hasierako eta bukaerako zorrotasun komertziala:
Dear Sirs —Messieurs— Amigos y Srs,
Yours faithfully—... nos salutations empressées...
Hau guztiau humanoa eta goi-mailakoa ezezik, ederra ere bada,
eta azkenik badute itsas patu bat,
eskutitzetan eta fakturetan aipatutako merkantziak untxiratze bapore bat.

Bizitzaren konplexutasuna! Maitasunak, gorrotoak, grina politikoak, batzuetan krimenak re badituzten jendeek idatzitako fakturak dira—
eta hain ongi idatzita daude, hain dira zuzenak, horretatik guztitik hain askeak.
Faktura bak ikusi eta holakorik sentitzen ez duen jendea dago.
Ziur nago zuk, Cesario Verde, gauza bera sentitzen zenuela.
Nik gizatasunik handienaz sentitzen dut, niri negar eragiteraino.
Zatozte, esanez, poesiarik ez dagoela merkataritzan, bulegoetan!
Tira bada, poro guztietatik sartzen da..., itsas haize honetatik arnasartzen dut, zeren hau guztiau lotuta baitago baporeei, gaur egungo nabigazioari,

zeren gaur egungo fakturak eta eskutitz komertzialak historiaren hasiera baitira eta betiereko itsasoan zehar merkantziak garraiatzen dituzten untziak bukaera bera dira.

A, eta bidaiak, atsegin-bidaiak, eta besteak,
itsasoan zeharreko bidaiak, non denok baikara besteen kideak
modu berezi batean, itsasoko misterioak
arimetara hurbilduko bagintu eta une batez
ziurtasunik gabeko aberri bereko aberkide iragankorrak
bilakaraziko bagintu,
uretan eternalki lekualdatzen den immensitatea!
Infinituko hotel handiak, o nire transatlantikook!
Puntu batean inoiz ez gelditzearen eta
mota guztietako jantzi, aurpegi eta arrazak edukitzearen
kosmopolitismorik onenaz!
Bidaiak, eta bidaiariak —hainbat motatakoak!
Hainbeste nazionaltasun munduan! Hainbeste lanbide! Hainbeste jende!
Hainbeste patu desberdin nola eman dakizkiokeen bizitzari,
bizitzari, azken batean, hondoan beti, lehengo bera beti!
Hainbeste aurpegi bitxi! Aurpegi guztiak bitxiak dira
eta ezerk ez du sentimendu erlijioso handiagorik jendeari luzaro begiratzeak baino.
Anaitasuna, ongi pentsatuz gero, ez da ideia iraultzailea.
Batek bizitzan ikasten duen zerbait da, non dena jasan behar duen,
eta jasan-beharrekoa erakargarritzat jotzera iristen da,
eta jasan duenarengatik samurtasun hutsez ia negarrez amaitzen da!

A, hau guztiau ederra da, hau guztiau gizatiarra da eta lotuta gelditzen da
giza-sentimenduekin, hain egokiak eta burgesak,
hain konplikatuak errazak, hain metafisikoki tristeak!
Bizitza gora-beheratsu, desberdinak gizatasunean hezten gaitu azkenik.
Jende gizarajoa! Jende gizarajoa jende guztia!

Ordu honi agur esaten diot
orain abiatzen ari den beste untzi honen gorputzean. *Tramp-steamer* ingeles bat da,
oso zikina, untzi frantziarra balitz bezala,
itsasoetako proletario-itxura sinpatikoarekin,
eta zalantzarik gabe atzo igarrita egunkarietako azken orrialdean.

Bapore gizarajoak samurtzen nau, hain apal eta hain natural doa.
Badirudi ez dakit zer-nolako eskrupuloa daukala, pertsona zintzoa-edo dela,
betekizun-mota bat edo beste betetzeko grinaz.
Handik doa lasai-lasai,
behinola, behinola
itsasuntziak egondako lekutik igaroz...
Cardiff-erantz? Liverpool-erantz? Londres-erantz? Ez du axolarik.
Egin-beharrekoa betetzen du. Hala bete dezagun guk geurearekin. Ederra bizitza!
Ongi ibili! Ongi ibili!
Ongi ibili, ustekabeko nire lagun horri, nire urteen sukarra eta tristura
zeurekin eramateko mesedea egin didazu-eta,
eta bizitzara itzuli nauzu zuri begiratzeko eta igarotzen zu ikusteko.
Ongi ibili! Ongi ibili! Hau da bizitza...

A zelako segurtasun naturala, zeinen goiztiarra ezinbestez,
Lisboako portutik abiatu zarenean, gaur!
Maitasun bitxi eta esker onekoa dizut horregatik...
Horregatik zer? Zer dakit nik zer den! Zoaz... Igaro zaitez...
ikara arin batekin
(T-t--t---t-----t-----t...)
bolantea nire barruan gelditzen da.
Desager zaitez, bapote motel hori, desager zaitez eta ez zaitez gelditu...
Desager zaitez nitaz, desager zaitez nire bistatik,
zoaz nire bihotz barrutik,
gal zaitez Urruntasunean, Urruntasunean, Jainkoaren Lainoan,
gal zaitez, jarrai ezazu zure patua eta utz nazazu...
Nor naiz ni negar egin eta galde egiteko?
Nor naiz ni zuri hitz egin eta zu maitatzeko?
Nor naiz ni zu ikusita asaldatzeko?
Kaitik aurrera, eguzkia igotzen, urrez goraturik,
portuko eraikinetako teilatuek distiratzen dute,
hiriaz honuntzako alde osoak dirdiraka ari da...
Zoaz, utz nazazu, bilaka zaitez
lehenik ibai erdian dagoen untzia, nabarmen eta garbia,
gero untzia barrarako bidea harturik, txiki eta beltza,
gero puntu lauso bat zeruertzean (o nire angustia hau!)
zeruertzean gero eta lausoagoa den puntu bat...
ezer ez gero, eta ni eta nire tristura besterik ez,
eta eguzkiz beteriko hiria orain
eta ordu erreal eta biluzia untzirik gabeko kai baten antzekoa,
eta altzamaiaren biraketa geldoa —biratzen duen konpas baten antzekoa—
ez dakit nongo emozioz erdizirkulu bat trazatzen duena
nire arimako isiltasun hunkituan...